

— *Brief* landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um hinn lærða skóla. — Eptir að hafa meðtekið álit stiptsyfirvaldanna í þóknanlegu brjefi frá í dag, viðvíkjandi ályktun alþingis um skólamála, vil jeg með tilliti til nokkurra atriða þessa máls tjá stiptsyfirvöldunum það, er nú segir til þóknanlegrar leiðbeiningar og ráðstöfunar; en um hin atriði tjeðrar þingsályktunar áskil jeg mjer síðar að skipa fyrir.

176
11. sept.

1. Allar aðalvörur, sem keyptar eru til hins lærða skóla, einkum kol, steinolla og gluggagler, skulu eptirleiðis keyptar undirboðskaupum, og sje boðið til kaupanna, svo sem venja er til; fáist ekki á þennan hátt viðunandi boð, skal fela einhverjum kaupmanni að kaupa þessar vörur erlendis, og senda þær til Reykjavíkur með sem vægustum kostum. Með tilliti til kaupbætis þess, er getur um í alþingisályktuninni, á upphæð reikninga þeirra, er borgaðir hafa verið 1875—79, vil jeg skora á stiptsyfirvöldin að hlutast til um, að hlutadeigandi kaupmenn greiði hann, hafi hann verið áskilinn, þá er kaupin fóru fram, eða sje heimild fyrir honum í bindandi kaupvenju.

2. Að áskildu samþykki ráðgjafans, er stiptsyfirvöldunum á hendur falið, að haga frá byrjun skólaárs þess, er nú fer í hönd, umsjóninni með hinum lærða skóla samkvæmt 2. gr. þingsályktunarinnar og tillögum stiptsyfirvaldanna í brjefi frá í dag, og vil jeg í þessu tilliti sjerstaklega taka fram þetta:

a. Það skal reynt að útvega dyravörð með 1000 kr. árslaunum, er sje fær um undir yfirumsjón skólastjóra að hafa á hendi alla umsjón með skólalúsinu og áhöldum skólans, og framkvæmdir alls þess, sem að húsinu og áhöldunum lýtur. Verði ekki mögulegt að fá áreiðanlegan mann til þess að gegna öllum þessum störfum, fellst jeg á tillögur stiptsyfirvaldanna um, að Halldór yfirkennari Friðriksson, taki að sjer umsjón með skólalúsinu og áhöldum þess, innkaup á því, sem skólinn þarfnast m. m., þannig að dyravörðurinn verði skyldaður til að gegna störfum þeim í þessu tilliti, er hann leggur fyrir hann. Til að koma á þessari tilhögun, má verja hinum áminnztu 1000 kr. að nokkru leyti til þóknunar handa Halldóri yfirkennara Friðrikssyni, og að nokkru leyti til launa fyrir dyravörðinn.

b. Hin eiginlega umsjón með skólapiltunum utan kennslustunda er undir yfirumsjón skólastjóra falin Birni kennara Ólsen, og hefir hann á hendi allar skriptir þær í þarfir skólans, er umsjónarmaður skólans áður hefir gegnt. Jafnframt honum tekur Jón kennari Sveinsson¹ þátt í þessari umsjón annaðhvort 2 stundir á hverjum degi, eða 2 daga í hverri viku eptir nánara samkomulagi. Aftur á móti fær Björn Ólsen kauplausan bústað í herbergjum þeim, er umsjónarmaður skólans áður hefir notað, og, eins og hann hefir haft, eldsneyti í 1 ofn og ljósmat á 1 lampa í herbergi því, er kennari sá, er umsjóninni gegnir, notar, og á það jafnframt að vera til afnota fyrir hina kennara skólans, meðan á kennslunni stendur. Enn fremur takmarkast kennslustundir Bjarnar Ólsens til 18 á hverri viku. Þangað til Jón Sveinsson kemur aftur úr ferð sinni, verður kennari sá, er settur mun hafa verið á hans kostnað til að gegna störfum hans, með fram að taka þátt í umsjóninni á hinn áminnsta hátt.

3. Eins og stiptsyfirvöldin hafa sjálf í brjefi því frá 15. maí þ. á., þar sem þau ákveða, að í ár skuli ekki veita fleirum en hjer um bil 16 lærisveinum inntöku í skólann, tekið fram, að í þessu tilliti muni verða sýnd nokkur tilbliðrun, þannig vil jeg skora á yfirstjórn skólans að veita í þetta skipti svo mörgum nýsveinum inntöku, sem rúmið frekast leyfir.

1) 20. dag septembermán. var Sigurður Sigurðsson settur kennari í stað Jóns Sveinssonar, sjá bls. 124 að framan.

Hinn 31. desember 1879.

176

11. sept.

4. Sje það enn álitid nauðsynlegt, eins og komið hefir til ta's, að skipta einum bekk i sundur, má fyrst um sinn koma hinum nýja bekk fyrir í alþingissalnum, þar sem vesturherbergi umsjónarmannsins bæði er of lítið og ekki má missast, þegar hafa skal sjerstakt herbergi fyrir umsjónarherbergi og til afnota fyrir kennarana. Ef milliveggur í alþingissalnum hefir ekki meiri kostnað í för með sjer, en að sú 200 kr. upphæð nægi, er veitt var í fjárlögumum 1878—1879, til þess að setja í lag hina nýju kennslustofu og útvega áhöld til hennar, skal hjer með samþykkt, að slíkur milliveggur verði settur á þann hátt, að taka megi hann burt aptur án skaða fyrir alþingissalinn.

177

18. sept.

— *Brjef landshöfðingja til landfógeta um reikningshald hins lærða skóla og prestaskólans.* — Þar eð búid er að gjöra nýjar ráðstafanir með tilliti til umsjónarinnar við hinn lærða skóla frá byrjun skólaárs þess, er nú stendur yfir, á reikningsferslan bæði fyrir þennan skóla og fyrir prestaskólann, sem umsjónarmaðurinn áður hefir haft á hendi, eptirleiðis að felast landfógeta á sama hátt og hingað til hefir átt sjer stað með reikningsferslu læknaskólans. Af þessu leiðir, að útgjöldunum til nefndra stofnana mun hjer eptir verða ávísað beinlínis hjeðan, sjeu þau ekki ákveðin með tiltekinni upphæð í fjárlögumum; en þá ber yður að útborga þau án sjerstakrar ávísunar samkvæmt fjárlögumum og hinum almennu reglum um slíkar útborganir, og á þetta sjer einkum stað með útgjöld þau, sem tillferð eru í 13. gr. B I, a og b 6., og í 13. gr. B III a, b og c 6. og 8. fjárlaganna.

Þar eð umsjónin með húsum og áhöldum hins lærða skóla, svo og útveganir á öllu því, er skólinn þarfnast, er fyrst um sinn falin yfir kennara Halldóri Friðrikssyni¹ á hendur, munu útgjöld þau, sem getur um í 13. gr. B III. c 2. 3. og 7. smámsaman, eptir því sem þau koma fyrir, verða ávísuð honum, gegn því að hann eptir nánara samkomulagi við yður, afhendi yður t. d. við hver mánaðarlok hina útborguðu reikninga, og sje rituð á þá ávísun stiptysfirvaldanna, og þeir kvittaðir, þar að auki ber honum að gjöra grein fyrir, hvernig upphæðum þeim hefir verið varið, er honum hafa verið ávísuðar, og hvernig þeim hafi verið skipt niður á hinar ýmsu útgjaldagreininir.

Útgjöldunum við tímakennslu mun verða ávísað við hver mánaðarlok samkvæmt reikningum samþykktum af rektor skólans og útbúnum með vottorði stiptysfirvaldanna.

Með tilliti til útgjalda þeirra við prestaskólann og lærða skólann, er upp á hafa komið, áður en skólaárið byrjaði, munu stiptysfirvöldin gjöra ráðstafanir til, að hinn fyrverandi reikningshaldari semji og afhendi yður reikning yfir upphæðir þær, er honum hafa verið ávísuðar til útborgunar úr jarðabókarsjóði á yfirstandandi fjárhagsári, og hvernig þeim hafi verið varið samkvæmt hinum einstöku gjaldaliðum fjárlaganna.

178

10. okt.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um þýðingu á strandskjölum.* — Með þóknanlegu brjefi frá 3. f. m. senduð þjer, herra landshöfðingi, hingað staðfesta þýðingu á dönsku á nokkrum skjölum, er þjer endursenduð, og sem lúta að strandi enska skípsins «Prince Alfreds» við Ísland í fyrra sumar; og getið þjer þess, að amtmaðurinn yfir suður- og vesturumdæminn hafi óskað, að sjer verði endurgoldinn kostnaðurinn við þýðingu þessa með 9 kr. 50 a.

1) Í brjefi frá 20. s. m. tilkynnti landshöfðingi enn fremur landfógeta, að Halldóri væri lögð 300kr. þóknun fyrir þessa umsjón, og að Vigfús Guðnason væri ráðinn dyravörður skólans með 700kr. árskaupi.